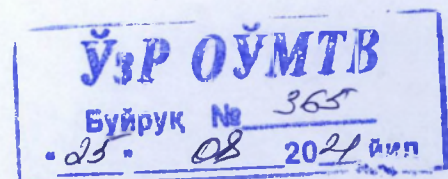

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) магистратура
мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> магистратура мутахассислигининг умумий тавсифи.....	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятлари тавсифи.....	4
1.2.1. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари	4
1.2.2. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари	4
1.2.3. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари	5
1.2.4. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари	5
2. 70220301– <i>Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)</i> таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув варағи	9

1. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий тавсифи

70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш кундузги таълим шаклида амалга оширилади. Мутахассислик бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Магистратура дастурининг меъёрий муддати 2 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича)** магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- магистратура битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган баклавриат битирувчилари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) – “Гуманитар фанлар” таълим соҳасига оид мутахассислик бўлиб, барча таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси тармоқ илмий-тадқиқот институтлари; илмий ҳамда тарихий масалалар билан боғлиқ академик, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-ишлаб чиқариш муассасалари ва ташкилотлари; музей ва илмий музейлар, моддий ва маънавий ёдгорликларни ўрганиш ва қўриқлаш муассасалар бўлинмалари, маънавият ва маърифат марказлари, давлат бошқаруви органлари; халқаро ташкилотлар; хорижий мамлакатлар билан боғлиқ нодавлат ва нотижорат ташкилотлар; хусусийлиги исталган шаклда бўлган ишлаб чиқариш бирлашмаларида комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, умумий ўрта, ўрта махсус, профессионал таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш бўйича педагогик фаолият;

- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ва марказларида ҳамда олий таълим муассасаларида шарқ тилшунослиги соҳасида илмий ва амалий тадқиқот, назарий ва амалий таҳлил, моделлаштиришни амалга ошириш жараёнлари;

- давлат ва маҳаллий бошқарув органлари, иқтисодиёт ва молия бошқаруви органларида бошқарув жараёнлари;

- иқтисодиёт тармоқлари, ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш мажмуалари, турли мулкчилик шаклидаги ассоциациялар, корпорациялар, концернлар, фирма, компаниялар, холдинг, ишлаб чиқариш бирлашмаларида таржимонлик ва иш юритишни ташкил этиш ва бошқариш жараёнлари.

1.2.3. 70220301–Тарих (ўғналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий тадқиқот фаолияти;
- педагогик фаолият;
- маданиятлараро мулоқот фаолияти;
- ташкилий-бошқарув фаолияти;
- турли хизматлар кўрсатиш фаолияти.

1.2.4. 70220301–Тарих (ўғналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари:

70220301–Тарих (ўғналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассислиги бўйича Миллий малака рамкасининг 7-малака даражаси ҳамда магистр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ магистратура битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Илмий тадқиқот ва педагогик фаолиятида:

- мутахассисликка мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиш;

- ўрганилаётган мамлакат тарихининг долзарб муаммолари юзасидан, бирламчи манбаларга суянган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш;

- тарихий тараққиётнинг ривожланиш босқичлари, ўрганилаётган мамлакат тарихи тарихнавислиги ва манбашунослигини тадқиқ этишнинг асосий тушунчалари, таърифлари ва атамаларини билиши;

- тадқиқотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласини таҳлил қилиши;

- минтақада цивилизацион тарихий жараёнлар, уларнинг умумий ва ўзига хос қонуниятлари, тарихий манбашунослиги, тарихшунослиги, назарий методологик масалалари бўйича тўлиқ билимга эга бўлмоғи;

- тадқиқотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлиши;

- замонавий тадқиқот методлари ва методологияси, турли тадқиқот методлари ва методологияларининг қиёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тилшунослигидаги турли назарий қарашлар, ҳозирги замон тарихшунослигининг етакчи концепциялари, илғор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлиши;

- илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;

- ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш ва библиографияларни тузиш;

- илмий семинарлар, илмий-амалий конференциялар ишида иштирок этиш;

- илмий журналларга соҳа бўйича илмий мақолалар тайёрлаш олиқ таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, профессионал таълим муассасаларида мутахассислиги бўйича педагогик ва ўқув-услубий фаолият юритиш;

- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, умумий ўрта, ўрта махсус, профессионал таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш бўйича педагогик ва ўқув-услубий фаолият юритиш;

- ўқув жараёнини ва илмий фаолиятни ташкил қилиш, замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан, ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиб ўқув машғулотларини ўтказиш;

- электрон (e-learning), мобил (m-learning), масофавий ахборот технология ва ўқув-методик мажмуаларни мукаммал ўзлаштириш;

- педагогик ва илмий маҳорати ҳамда малакасини мунтазам ошириб бориш.

Маданиятлараро мулоқот фаолиятида:

- маданиятлараро мулоқотда модератор вазифасини бажариш;

- “тил-маданият-мулоқот” алоқаларини амалга ошириш;

- глобаллашув жараёнида миллий-маданий меросни тарғиб қилиш;

- миллатлараро маданий алоқалар ривожига фаолият олиб бориш;

- давлат ва жамоат ташкилотларида таржимон, катта таржимон, бўлим бошлиғи, референт ва уларга тенглаштирилган лавозимларда касбий фаолият юритиш;

- маданиятлараро мулоқотнинг турли жабҳаларида муайян таржима шаклларини, стратегияларини ва усулларини қўллаб таржима қилиш;

- лисоний, лингвوماданий, адекватликни ва коммуникатив мақсадни инобатга олган ҳолда мулоқот олиб бориш;

- ҳукумат тадбирлари, расмий йиғинларда, учрашувлар ва сайёҳлик соҳасида синхрон таржима ишларини амалга ошириш.

Ташкилий-бошқарув ҳамда консалтинг хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш;

- хўжалик юритувчи субъект фаолиятини режалаштириш, ҳисоб-китоб ва таҳлил қилиш бўйича услубий кўрсатмалар, ҳукукий ҳамда меъёрий-ҳукукий ҳужжатлар ишлаб чиқиш;

- қабул қилинадиган қарорларни ижтимоий-иқтисодий самарадорлик мезонлари асосида уларни хавф-хатар ва оқибатларини ҳисобга олган ҳолда бошқарув қарорлари вариантларини ишлаб чиқишда ҳамда танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- шартномаларни тузиш учун зарур бўлган ҳужжатларни тўплаш, тезкор ва статистик ҳисоботни олиб боришни ташкил этиш, ҳисоботларни тузиш тартибларини аниқлаш;

- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мослигини мониторинг қилиш;

- шарқ ва ғарб тиллари бўйича таржима ишларини ташкил этиш ва амалга ошириш.

2. 70220301–Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига кўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- илмий дунёқарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асоси, иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўрганилган шарқ ва ғарб тилларидан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, илмий тадқиқот ва педагогика методологиясини билиши ва касбий фаолияти ундан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиши;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат

фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- ўз фаолиятида меъёрий-ҳукукий ҳужжатлардан фойдалана олиши, ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;

- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- ахборот технологияларидан фойдалана олиш, ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши.

2.2. Касбий компетенциялар:

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳрир қилиш, илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш, илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;

- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланишни билиш;

- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашишни билиш;

- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши;

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш кўникмаларига эга бўлиши;

- жаҳон тарихининг босқичлари;

- хорижий мамлакатлар тарихининг долзарб муаммолари;

- жамият ривожланишининг инқилобий ва тадрижий йўллари;

- хорижий мамлакатларда ижтимоий муносабатлар ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари;

- хорижий мамлакатлар ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосий концепциялари;

- ўрганилаётган минтақа мамлакатлари ижтимоий-сиёсий ривожланишининг ўзига хос белгилари;

- миллий-озодлик ҳаракатлари, мустамлакачилик тизимининг кулаши, капитализм ривожланишининг ўзига хослиги;

- мамлакатларнинг тарихий ривожланиши тенденцияларига нисбатан қонуний ривожланиш асослари, ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг асосий концепцияларини тарихий тадқиқот жараёнида илмий маълумотларни излаш ва улардан фойдаланиш;

- тарихий ривожланишнинг муҳим тамойилларидан фойдаланиш асосида минтақавий таснифлаштириш, ўзаро қиёслаш ва умумлаштириш;

- илмий тадқиқот усуллари ва уларни таснифлаштириш;

- тарихий тадқиқотнинг махсус ва микдорий усуллари, тарихий тадқиқотларда синергетик ёндашув, тарихий жараёнларни тушунишда формация ва цивилизация ёндашувлари;

- дискурс таҳлил аъаналари; атамалар таҳлили усули ва семантикадан фойдаланган ҳолда илмий тадқиқот масалаларини ҳал этиш;

- асосий чет тилидаги мутахассисликка оид адабиётлар ва материаллар, уларнинг хронологик, ҳудудий ва тил хусусиятлари;

- асосий чет тилидаги мутахассисликка оид илмий манбалар, илмий журналлар, фундаментал тадқиқотлар ва диссертацияларни ўқиш, таҳлил этиш ҳамда рефератлаш;

- мутахассисликка оид матнларни ўқиш, таржима ва таҳлил қилиш, мутахассисликка оид терминларни йиғиш, таснифлаш ва изоҳлаш усуллари;
- илмий муҳокама, мунозара, маърузаларда асосий чет тилидан фойдалана олиш;
- ўрганилаётган матн муаллифининг илмий, тарихий, фалсафий ва ижтимоий қарашларини тўғри баҳолай олиш ва ўз фикрларини баён қилиш;
- ўқитилаётган матндаги илмий соҳа терминларини тўла эгаллаш ва амалда қўллаш малака ва кўникмаларига эга бўлиши керак.

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг асосий таълим дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, фан, техника, методология, тадқиқот, автоматлаштириш, илмий бошқариш, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, замонавий ўлчов асбоблари, илмий тадқиқотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария, виртуал лаборатория, тарихий манба, тарихий ривожланиш босқичлари, тарихшунослик, ижтимоий-сиёсий ривожланиш, мустамлака сиёсати, мустамлакачилик, неоколониализм, миллий-озодлик ҳаракатлари, империализм, капитализм генезиси, кўпукладли иқтисод, ижтимоий-синфий таркиб, аграр муносабатлар, революцион ҳаракатлар, мустамлакачиликнинг қулаши, мафкуравий ва сиёсий омиллар, қўлёзма ёдгорликлар, тарихнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий муаммолари.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат шарқшунослик университети

Ректор Г.Ш.Рихсиева

2021 йил « 18 » 08

М.Ў

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор в.б. М.Эсанов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси Абу Райхон Беруний
номидаги Шарқшунослик институти

Директор Б.Абдухалимов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси Тарих институти

Директор А.Зиё

2021 йил « 18 » 08

М.Ў

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон
Миллий университети

Ректор И.Мажидов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.